

Mellem etik, moral og resultatkontrakter

”Idrættens største udfordringer II”
Vejen Idrætscenter – 31. maj 2012

Michael Andersen, direktør
mian@teamdankmark.dk

Team Danmarks formål

”Team Danmark har til formål at **udvikle** dansk eliteidræt på en **socialt** og **samfundsmæssig forsvarlig måde**. Team Danmark skal i samarbejde med **relevante samarbejdspartnere** iværksætte, koordinere og effektivisere fælles foranstaltninger for eliteidrætten”

Lov om eliteidræt, nr. 288 af 28. april 2004

VI KÆMPE FOR GULD TIL DANMARK / 2

Centrale dokumenter for dansk eliteidræt

- **Lov om eliteidræt** (Nr. 288 af 28. april 2004) – incl. bemærkninger til lov
- **Team Danmarks støttekoncept 2009-2012 og 2013-2016** (Operationalisering af Lov om eliteidræt)
- **”Rammeaftale mellem Kulturministeriet og Team Danmark 2009-2012”**
- **”Etisk kodeks for dansk konkurrenceidræt”** (DIF og Team Danmark, sept. 2010)
- **”Dansk idræts holdning til brug af kosttilskud og præstationsfremmende hjælpemidler”** (DIF og Team Danmark, dec. 2009)

VI KÆMPE FOR GULD TIL DANMARK / 3

Målsætninger for 2009 - 2012

- **Fastholde sportsligt niveau ved internationale mesterskaber (EM, VM og OL)** – samarbejde med 31 specialforbund (både olympiske og ikke-olympiske)
- **Udvikling af hele idrætsmennesker** – mindst 96 % af alle TD-atleter (ca. 1.100) skal være under uddannelse eller i job
- Forbedret talentudvikling – Målrettet kvalitativ indsats i.f.t. unge talenter under 18 år ("Aldersrelateret træningskoncept")
- Samarbejde med 18 kommuner – Målrettet arbejde med at udvikle stærke talentudviklingsmiljøer

"Rammeaftale mellem Team Danmark og Kulturministeriet 2009-2012"

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 4

Lov om eliteidræt – bemærkninger (§1 - 2)

- "... øget opmærksomhed om den etiske dimension"
- "... iværksætte **udarbejdelse af et etisk kodeks** for dansk eliteidræt – et kodeks, der både skal formulere de **grundlæggende værdier** for dansk eliteidræt og de **rettigheder og forpligtelser**, der skal være forbundet med at være en del af dansk eliteidræt. Kodekset skal beskrive **retningslinier og normer** inden for det sociale og etiske felt og skal kunne fungere som indgang og dialog med specialforbund, trænere og aktive, for derved at skærpe bevidstheden omkring eliteidrætten i et større perspektiv.
- "... **åbenhed og dialog**"

Lov om eliteidræt, nr. 288 af 28. april 2004

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 5

Etisk kodeks for dansk konkurrenceidræt (gældende fra 1. januar 2007)

- "... gælder for dansk konkurrenceidræt, **herunder eliteidrætten**"
- "... forudsætter de **nationale og internationale regler og love**"
- "... vedtagne objektive regler ... og **uskrrevne etiske spilleregler** (fair play, respekt for modstander, ordentlig opførsel på og uden for banen)
- "... **en del af samarbejdsaftaler mellem Team Danmark og specialforbundene** og på den måde være bestemmende for, hvilke etiske krav Team Danmark i henhold til Lov om eliteidræt fremover kan stille til de enkelte idrætsgrene".

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 6

“Holdningsnotat” vedr. brug af kosttilskud og præstationsfremmende hjælpemidler

- **Dynamisk** område og **ny faglig viden** – både nationalt og **især internationalt**
- “Danmarks Idræts-Forbund og Team Danmark mener, at danske idrætsudøvere på alle niveauer skal have mulighed for at præstere så godt som muligt, **men ikke for enhver pris.**”
- “Holdningsnotatet er ikke et videnskabeligt notat – men de udtrykte holdninger bygger på et **videnskabeligt grundlag**” (evidens)
- “Som følge af de omfattende muligheder, Team Danmark har for rådgivning af den absolutte elite gennem sine tilknyttede eksperter, accepteres og anerkendes det, at **den absolutte internationale elite** gives **visse muligheder for optimering af kost og træning**, som ikke har nogen relevans for den øvrige idræt”

IDAN – 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 7

Eliteidrættens grænser er betinget af ...

- Historiske forhold
- Kultur (samfundsstruktur, herunder demokratiopfattelse)
- Videnskab (teknologi)
- Kommercielle og økonomiske interesser
- Type af sportsgren (objektive vs. subjektive kriterier)

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 8

Eliteidræt – som præstationsmaksimering

- Naturvidenskabelig og rationelt approach
- Kroppen som en maskine
- Vækst – “at bryde grænser” - som ideal. (Hurtig) genveje til sportslig succes
- Kamp mellem regimer (nationer – systemer) – atleten og holdet som repræsentanter
- Maksimal anvendelse af eksperter (viden)
- Sportens egenværdi – “blot underholdning”

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 9

Eliteidræt – som samfundsmæssig merværdi

- Humanistisk og irrationelt approach
- Atleten som socialt væsen i et kulturel kontekst
- Opdragelse og menneskelig udvikling som idealer
- "Lige" kamp mellem individer og grupper
- Centrale værdier som fair play, respekt for modstander (og dommer), belønning igennem personlig træningsindsats samt loyalitet og sammenhold
- (Elite)idrættens merværdi – "Idræt er godt for børn og unge"

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 10

Højdehus, itelt og hypoksisk maske

I de idrætsgrene hvor en høj maksimal iltoptagelse er afgørende for den fysiske præstationsniveau, vil brugen af højdehus, itelt eller hypoksisk maske have en **præstationsfremmende effekt**. Disse midler retter sig **udelukkende mod den absolutte internationale elite**, og det er en ufravigelig forudsætning, at brugen af dem sker på **forsvarlig vis, under lægelig kontrol** og som **en integreret del af en langsigtet træningsplanlægning**. Dette sikres for den internationale elite, der er tilknyttet Team Danmark, gennem de procedurer, der praktiseres af Team Danmarks sportsfysiologiske og - medicinske team.

Ud fra såvel sundhedsmæssige, præstationsmæssige som økonomiske synspunkter, bør midlerne på det bestemteste frarådes for alle andre end den absolutte internationale elite. Endvidere bør de **først** anvendes, når **alle andre præstationsparametre er optimerede**.

Træningslejlige o.l. i højt beliggende områder anses generelt for acceptabelt.

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 11

Højdetræning – et internationalt konkurrenceparameter

- Der er de seneste 5-10 år sket en markant udvikling indenfor højdetræningsområdet.
- Wada besluttede i 2007 ikke at forbyde brug af hypoxia systemer
- Flere kontrollerede forskningsprojekter (mere og bedre viden)
- Der er bygget mange højdehoteller på alle kontinenter
- Udstyret (generatorer, telte etc.) er blevet billigere og nemmere at arbejde med.

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 12

Højdetræning – helbredsmæssige konsekvenser

- Ingen studier giver anledning til bekymring for den enkelte atlets helbred (højde under 4000m). Dog kan eksponering til stor højde (> 4500) virke nedbrydende på muskelmassen.
- Individuelle hensyn bør altid tages, da der kan være stor individuel variation på hvordan den enkelte atlet responderer på højdetræning.

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 13

Højdetræning – fordele og ulemper

Fordele:

- Forøgelse af THb og opretholdelse af træningskvalitet, hvorved præstationsevnen ved havniveau forøges.
- Mulighed for, at forlænge effekten på præstationsevnen efter højdetræning.
- Sundhedsmæssig fordel ved at brug af telte, via akklimatisering (undgå AMS) i forbindelse med ophold i højde.

Ulemper:

- Ikke alle atleter responderer i samme grad
- Mulighed for at "skjule" brug af EPO
- Øget THb kan medføre øget hæmatokrit, hvilket kan betyde at atleter som har fulgt TD-anbefalet højdetræning bliver udelukket fra konkurrence i idrætsgrene, hvor der opereres med faste grænseværdier.
- Disse contra-indikationer kan være i spil - såvel ved brug af naturligt ophold i højde som ved brug af højdetelte og/eller højdehuse.

IDAN - 31.5.2012

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 14

Konklusioner

- Eliteidræt vil altid være en "svær" balance mellem fornuft og følelser
- Der findes ikke en total ren sport, men et "acceptabelt niveau af snavs" – også i dansk eliteidræt.
- Der skal være rammer og tid til at træne – samt råd til at hvile og leve for de bedste sportsfolk

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK / 15
